

Bio Actief 62

Jouw ontmoeting met een
dynamische sector

“Ook volgende
generaties moeten
op deze gronden
kunnen werken”

WIJNDOMEIN HOENSHOF

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

VERSCHIJNT IN MAART - JUNI - SEPTEMBER - DECEMBER

Zondag 24 maart 2024

Maandag 25 maart 2024

Brussels Gate | Groot-Bijgaarden

**NIEUWE
LOCATIE**

bioXpo...

**De gehele
bio-sector
komt opnieuw
samen!**

U toch ook!

**VOOR
ONDERNEMERS
MET EEN
DUURZAME VISIE**

Bezoek de beurs
met de gratis code
BIOXPO24BIOF

**DÉ VAKBEURS VOOR BIO-, ECO-, NATUURLIJKE EN DUURZAME PRODUCTEN.
VOOR EN DOOR DE SECTOR.**

www.bio-xpo.be

 BioForum
SECTORORGANISATIE
BIOLANDBOUW
EN -VOEDING

FOTOGRAFIE
Sophie Nuytten

VOORWOORD

Vooruitkijken

Beste lezer,

Begin oktober gingen we met het team van BioForum en verschillende bestuurders twee dagen nadenken over wat we willen voor de Vlaamse biosector de komende 5 jaar en hoe wij daar als organisatie mee aan kunnen helpen.

Bio wordt nog te vaak weggezet als onhaalbaar. In Vlaanderen voel ik nog steeds een diepgewortelde afkeer, gebaseerd op de onafhankelijkheidsgedachte van iedere agrarische ondernemer. Vele boeren zien wel dat het die kant op moet, maar ze willen nog steeds het laatste woord. Anders gezegd: ze willen chemische bestrijdingsmiddelen of genetisch gemanipuleerd zaaigoed achter de hand kunnen houden.

Door de toenemende effecten van de klimaatverandering verandert ook de bio-industrie van munitie: ze willen vooral soepelere regels, bijvoorbeeld voor het gebruik en de commercialisering van nieuwe ggo's. Biolandbouw wordt langs die weg in vraag gesteld als de meest duurzame landbouwmethode. Hoewel Europa biologische landbouw wil ondersteunen, krijgen we ook regelmatig tegenwind vanuit diezelfde hoek.

De komende vijf jaar zijn dan ook cruciaal voor de verdere uitbouw en opschaling van het landbouwmodel waar wij voor staan. Onze biologische voedselketen moet het voortouw blijven nemen, door te focussen op zijn bewezen sterktes en onderlinge samenwerking. En ook de communicatie mag misschien wat feller.

Na de tweedaagse ben ik ervan overtuigd dat het team van BioForum en het bestuur daar hard aan willen werken. Dat doen we graag samen met jou.

ALEXANDER CLAEYS

Voorzitter BioForum

alexander.claeys@bioforum.be

Bio Actief

Jouw ontmoeting met een dynamische sector

DECEMBER 2023, EDITIE 62

Bio Actief is een uitgave van BioForum vzw.

Bio Actief vind je vier keer per jaar in je brievenbus.

BIOFORUM VZW

Regine Beerplein 1 bus E305

2018 Antwerpen

T 03 286 92 78

E info@bioforum.be

www.bioforum.be

V.U.

Alexander Claey's, Regine Beerplein 1 bus E305, 2018 Antwerpen

HOOFDREDACTIE

Tom Wouters

EINDREDACTIE

Annemie Lambert

REDACTIERAAD EN INHOUDELIJKE EXPERTISE

An Jamart (Landbouw), Liën Romeyns (projectmedewerker landbouw), Marijke Van Ranst (Verkooppunten & foodservices), Sara Van Dyck (Beleid), Paul Verbeke (Ketenmanager), Laura Van Lokven (Communicatie consument), Lieve Vercauteren (Directeur), Annick Cnudde (Coördinator wetgeving), Sofie Vandewijngaarden (Verwerkers en keten), Sophie Weyn (Communicatie & Administratie)

FOTOGRAFIE

Astrid Agemans, Sophie Nuytten

COVERFOTO

Sophie Nuytten

VORMGEVING

We make.

MET DANK AAN

Bert Dierickx, Jerom Houben, Ruth Vanreusel, Vera Verhaert, Mathias Van Steenberghe, Hans Vandermaelen

DRUK

Antilope De Bie - Printing

VERZENDING

De Brug vzw

ADVERTEREN

ELMA Multimedia, Sven Destercke, s.destercke@elma.be, 015/55.88.88

Deze publicatie kwam tot stand met de steun van het Departement Landbouw en Visserij.

Kies ook voor een duurzame aanpak!

Wij bieden u certificeringen die aan uw behoeften zijn aangepast en die de beste sociale en milieupraktijken garanderen en bevorderen.

BIOLOGISCHE LANDBOUW

VOEDSELVEILIGHEID

FAVV
Autocontrole
G-040
Primaire productie

DUURZAME HANDEL

Onze BIO experts
zijn er om u te helpen!
Neem contact
met ons op.

CERTISYS®, expert in duurzame certificeringen - info@certisys.eu - 09/245.82.36 - www.certisys.eu

biofach.de/en/newsletter

Nuremberg, Germany

13-16.2.2024

BIOFACH

into organic

World's Leading Trade Fair
for Organic Food

Paving the path for a sustainable future

Organic food production is the key to a better world. Together, we are protecting the climate, creating sustainable solutions and shaping a worthwhile future for the coming generations. BIOFACH 2024 and the accompanying BIOFACH Congress are where the visionaries, movers and shakers of the international organic industry connect with one another to pave the path to a more sustainable food system. Can we count you in?

#intoorganic

Trade visitors only

In association with **VIVANESS**
International Trade Fair for Natural and
Organic Personal Care

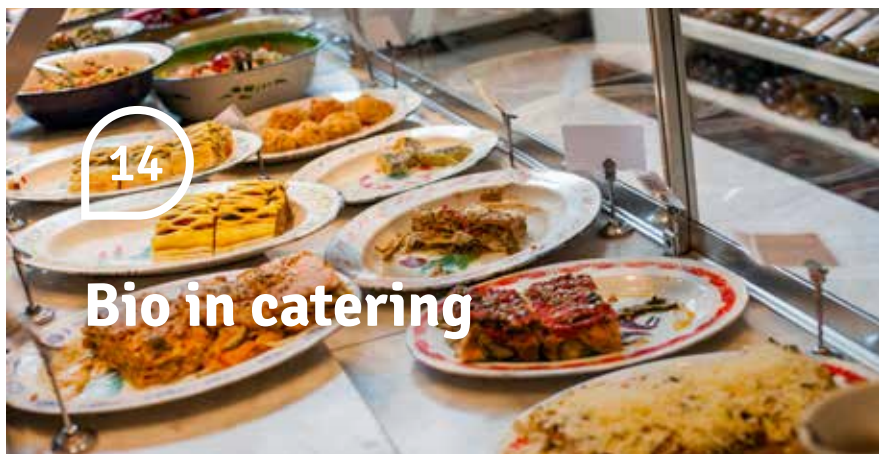
08

Levende sector

BIO ACTIEF 62

Inhoudstafel

12	In gesprek met Hans Vandermaelen	22	Faire handelsverhoudingen
18	Na de oogst: Postharvest	27	Medewerker in beeld
20	Mythes rond de nieuwe ggo's	28	Bio in Zweden
		30	Kijken bij de burens

14

Bio in catering

24

Samenwerking in de korte keten

Bio Flash

Beurzen in 2024

Op 24 en 25 maart vindt een nieuwe editie plaats van BioXpo, maar er zijn nog meer beurzen gepland in 2024. Op onze website vind je een overzicht van andere bio-, voedings- en landbouwbeurzen dit jaar.

Je vindt het beursoverzicht van 2024 op www.bioforum.be/beurzen2024.

Vitale Rassen brengt zaadvaste, biologische zaden op de markt, zowel voor de professionele sector als voor moestuiniers.

- Robuuste tuindersselecties van groenterassen
- Kleurrijke waaier aan bloemen en meerjarigen
- Kruiden en speciale gewasjes voor de moestuin
- Al onze zaden zijn biologisch gecertificeerd en vermeerderd door ons netwerk van vermeerderders

Ontdek onze webshop:
www.vitalerassen.be

Nieuwjaarsreceptie BioForum

Op 25 januari nodigen we de biosector uit op onze nieuwjaarsreceptie, zoals steeds een mooi moment om elkaar te ontmoeten. Daarnaast is ook Peter Voshol te gast. Hij is verbonden aan het Nederlandse Louis Bolk-instituut, en komt vertellen over de relatie tussen het microbioom in ons lichaam en een gezonde bodem.

De nieuwjaarsreceptie zal plaatsvinden in de Baarbeekhoeve in Mechelen. Je kan je aanmelden via www.bioforum.be/nieuwjaarsreceptie2024. De plaatsen zijn beperkt: leden krijgen voorrang.

11,2

BILJOEN

Volgens berekeningen van de wereldvoedselorganisatie FAO zijn er 11,2 biljoen euro verborgen kosten in de wereldwijde voedselketens. Twintig procent daarvan zijn milieugerelateerd. Die verborgen kosten hebben een impact op sociale, economische en milieuaspecten zoals onderbetaling, toegang tot land en klimaatverandering.

"Als de overheid de Vlaamse boeren ondersteunt in de transitie van destructieve, monocultuur-chemie-landbouw naar regeneratieve landbouw, dan slaat ze meerdere vliegen in één klap. We verminderen onze geopolitieke afhankelijkheid van stikstof. De landbouwer krijgt perspectief en de consument gezondere biologische voeding."

JONATHAN DE ROO
PROFESSOR CHEMIE, UNIVERSITÄT BASEL
STANDAARD.BE — 26 OKTOBER 2023

Lid in beeld

Eieren Peetermans

Waarom kiezen bedrijven voor lidmaatschap van BioForum? In deze rubriek vertellen ze het zelf. We spraken met Bert Dierickx van Eieren Peetermans.

Lid sinds?

2013, maar we zijn intussen al de derde generatie en sinds 30 jaar bezig met bio. 90 procent van ons aanbod is bio.

Waarom ben je lid van BioForum?

We hechten veel belang aan het informeren van de consument. BioForum kan daar een rol in spelen. Klanten kennen immers niet altijd het verschil tussen biologische en vrije uitloopeieren. De grotere aandacht voor duurzaamheid vertaalt zich niet altijd in het koopgedrag.

Waarvoor had je al eens contact met BioForum?

In het voorjaar was er een grote crisis in de biologische pluimveehouderij. Samen met andere pakstations en BioForum hebben we toen een open oproep gedaan om deze boeren een eerlijk inkomen te geven.

Waar kan onze organisatie nog meer op inzetten?

Dan denk ik toch weer aan zichtbaarheid voor bio. Vroeger had je de Bioweek. Ik had begrepen dat jullie sinds een aantal jaren niet meer vanuit de overheid middelen krijgen om in te zetten op publiekscommunicatie, maar misschien zijn er nog wel creatieve oplossingen om publieke zichtbaarheid te creëren. Wat jullie doen met 'De mooiste boodschap is bio' vind ik al wel een goed voorbeeld. Omdat we het zo belangrijk vinden, leek het ons ook opportuun om sponsor te worden van die campagne. En we brainstormen ook graag mee.

Ben je zelf (tevreden) lid en vertel je de rest van de biosector graag wat BioForum voor jou heeft betekend? Laat het weten aan communicatiemedewerker Tom Wouters tom.wouters@bioforum.be.

Levende sector

De biosector bestaat uit ondernemers met een hart voor mensen. Elk nummer brengen we biobedrijven in beeld die de diversiteit tonen van onze sector. Deze keer gaan we langs bij Biologisch wijndomein Hoenshof en biowinkel Rico LAB.

Wijndomein Hoenshof

WIE?

Biologische wijn

WAT?

Jerom Houben

WAAR?

Borgloon

AANTAL HECTARE?

6,5 ha

BIO SINDS?

2019

De Limburgse Haspengouwstreek staat bekend om zijn vele boomgaarden, maar de laatste jaren neemt wijnbouw er toe aan populariteit. Ook het Hoenshof maakt wijnen en kiest daarbij voor biologisch. Zaakvoerder Jerom Houben vertelt over het ontstaan: "Oorspronkelijk teelden mijn grootouders zoete kersen op deze gronden. In 2002 is mijn vader hier gestart met wijndruiven. Hij deed dat in bijberoep, waardoor hij wel wat risico's kon nemen. Wijnteelt deed hij vooral uit een passie om iets nieuws en unieks te proberen in ons klimaat."

Zo ontstond wijndomein Hoenshof. Die naam verwijst niet alleen naar het gehucht Hoenshoven, maar ook naar het landbouwverleden hier. "En zo'n kip op het etiket blijft ook hangen natuurlijk." In het begin ging het

om gangbare wijnteelt. Jerom, die vandaag 26 jaar oud is, hielp zijn vader al van jongs af aan: "Tijdens vakanties en in weekends kon je me tussen de wijnstokken vinden. En ik ben ook regelmatig in het buitenland mee gaan helpen oogsten. Uiteindelijk ben ik accountancy gaan studeren, maar door een zware operatie kon mijn vader in augustus 2018 niet oogsten. Dat jaar heb ik de oogst op mij genomen, en sindsdien ben ik niet meer gestopt en uiteindelijk heb ik het bedrijf overgenomen."

De stap naar bio kwam er ook dankzij Jerom. "Ik hield van de stiel, maar het chemisch sproeien was het enige dat ik niet zag zitten. Bij de generatieovergang van mijn vader naar mij werd bio dus automatisch een doelstelling. In 2019 zijn we omgeschakeld."

Spijt van die keuze heeft Jerom zeker niet. "Biologisch gecertificeerd zijn heeft voor mij een grote meerwaarde. Ik heb ook het gevoel dat er bij mijn generatie meer interesse is voor de waarden die met bio geassocieerd worden. Wijnconsumenten zullen in de toekomst vooral een landbouwproduct willen dat duurzaam is, op zo'n manier gemaakt dat het de bodem niet uitput of schadelijk is voor het klimaat. Ook volgende generaties moeten op deze gronden verder kunnen werken."

Het grootste verschil tussen vroeger en nu? "Wij mogen dus geen chemische producten meer gebruiken in de wijngaard. Onkruidbestrijding gebeurt dan ook manueel, wat vooral een uitdaging is bij het beheer van de zwartstrook, de grond onder de wijnstokken. Die moet onkruidvrij blijven. Voor de bestrijding van ziektes en plagen zoals meeldauw en botrytis gebruiken we natuurlijke producten. Of je dat verschil ook merkt in de wijn zelf? De sulfietgehalten in onze wijnen liggen lager."

Het assortiment van wijndomein Hoenshof is uitgebreid, met witte en rode wijnen en bubbels. Ze zijn te koop in hun webwinkel en bij verschillende wijnhandels. Jerom: "We mikken met onze wijn ook op gastronomische restaurants, dus ook in de horeca kan je onze producten tegenkomen. Regelmatig halen we met onze wijnen een trofee binnen."

De toekomst ligt voor Jerom vooral bij het verder verduurzamen van zijn wijnen. "Een stiekeme droom is om biodynamisch te gaan werken. Zo bouwen we nog verder aan de toekomst."

MEER WETEN?

www.hoenshof.be

"Ook volgende generaties moeten op deze gronden verder kunnen werken."

FOTOGRAFIE
Sophie Nuytten

Rico LAB

WIE?

Coöperatieve buurtwinkel

WAT?

Ruth Vanreusel, Vera Verhaert en Mathias Van Steenberghe

WAAR?

Deurne

BIO SINDS?

2019

Drie maanden voor de coronapandemie openden Ruth, Vera en Mathias in Deurne de coöperatieve buurtwinkel Rico LAB. Vera: "In deze buurt was het niet zo vanzelfsprekend om duurzaam te winkelen. Uiteindelijk dachten we: waarom doen we het niet zelf?"

Vooraf Food Hub Leuven bleek een inspiratie: "Die winkel had alles waar we ook voor wilden gaan: een coöperatieve structuur die rechtstreeks samenwerkte met verschillende bioboeren en hen eerlijke prijzen garandeerde. Wij werken bij voorkeur samen met boeren uit de regio Antwerpen, al wordt dat aangevuld met een breder netwerk. We zetten hard in op een transparante voedselketen en het vertellen van de verhalen achter onze producten."

LAB betekent niet alleen laboratorium, het staat ook voor Lokaal, Afvalarm en Biologisch. "We zien onszelf als lokale biokruidentier, maar ook als verzamelpunt van duurzaam geproduceerde producten die binnen ons concept

passen. Wij maken die dan toegankelijk voor de buurtbewoners. Die lokale verankering en verbinding vinden we heel belangrijk."

Op dat vlak heeft de coronaperiode hen wel geholpen bij de start. "We stonden meteen bekend als lokale buurtwinkel en werden ook al snel gedwongen om met personeel te werken aangezien we zelf voor de kinderen moesten zorgen of thuis moesten blijven omdat we ziek waren. Vandaag werken hier zes mensen vast in dienst, aangevuld met studenten en flexijobbers. We zijn goed gestart en ook blij dat we sterk blijven groeien. Eigenlijk barsten we wat uit onze voegen. We botsen letterlijk op de grenzen van onze winkelruimte."

De coöperatie wil meer zijn dan een winkel, en zoals de naam het suggereert ook een experimenteer- en leerruimte voor duurzame consumptie en een ontmoetingsplek voor de buurt. "We organiseerden al verschillende filmavonden met nagesprek, gespreksavonden met boeren, vegan diners. Ons driejarig bestaan vierden we met een groot buurtfeest."

Wie een aandeel koopt ondersteunt de werking, maar iedereen is welkom in de winkel. Aandeelhouders krijgen ook geen korting. "Jaarlijks kunnen we gezamenlijk wel kiezen voor een *ristorno* naar de aandeelhouders toe in verhouding tot de aankopen, maar aangezien we de prijs al laag zetten, is dat niet echt het opzet."

"Lokale verankering en verbinding vinden we heel belangrijk."

Het assortiment is op korte tijd serieus uitgebreid, maar het blijft een uitdaging om een breed basisassortiment aan te bieden. "We willen dat mensen bij ons alles vinden voor het huishouden, zowel qua voeding als non-food. Bijna alle voeding is biologisch, al zijn er uitzonderingen. Door onze keuze voor afvalarm hebben we een groot aanbod bulk en voldoende rotatie om de kwaliteit te blijven garanderen. Soms moet je bijsturen. Zo hebben we uiteindelijk beslist om verse tofu toch verpakt aan te bieden en niet langer aan te kopen in groot volume. Kwaliteit primeert. En leeggoed voor zuivel is bv. haalbaarder dan voor confituur."

Wat de toekomst brengt? "We willen graag verder inspireren. Ons ideaalbeeld is dat er in elke wijk een buurtwinkel is zoals de onze, als waardig alternatief voor de gangbare supermarkt. Dat hoeft geen keten te zijn, maar we staan wel open voor samenwerking."

MEER WETEN?

ricolab.be

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

de mooiste toekomst is
bio

**BIOFORUM WENST JE EEN
BETOVEREND 2024**

Bodemzorg is ook een collectieve uitdaging

Stedenbouwkundige Hans Vandermaelen rondde dit jaar zijn doctoraatsonderzoek af over de rol die verstedelijking kan spelen in het verduurzamen van landbouw. "Voedselproductie wordt te vaak aangepast aan verstedelijking in plaats van omgekeerd."

VOOR WIE?

De hele biosector

Als we een ander soort voedselproductie willen, dan hebben we ook een ander soort stedenbouw nodig", stelt Hans Vandermaelen (ILVO-UGent) als we hem spreken naar aanleiding van zijn doctoraat 'De verstedelijking van de agro-ecologische reproductie van bodemvruchtbaarheid' (2023). Hierin buigt de geograaf en stedenbouwkundige zich over het stedelijke voedselvraagstuk: wat is de plaats van voedsel en landbouw in een samenleving die steeds meer stedelijk wordt?

Waarover gaat jouw onderzoek?

Hans Vandermaelen: "Verstedelijking en voedselproductie staan vandaag lijnrecht tegenover elkaar. In veel opzichten is dat onhoudbaar. De ambitie van het onderzoek was om die twee weer dichterbij elkaar te brengen, vooral door te kijken naar een ander soort stedenbouw. Eén die niet de teloorgang van de landbouw veroorzaakt, maar net een context creëert waarbinnen duurzame voedselproductiesystemen kunnen ontstaan. Ik denk daarbij voor alle duidelijkheid niet aan daktuinen of andere typische vormen van stadslandbouw, want dat kreeg ik vaak te horen. Het conflict is

niet opgelost wanneer we een laagje voedselproductie toevoegen aan de stad zoals we die vandaag kennen, want dat zal niet verhinderen dat er in de stadsrand verder landbouwgrond verloren gaat, dat we structureel boeren verliezen, enzovoort."

Je kwam daarbij uit op agro-ecologische landbouw

"Dat was inderdaad de focus van mijn onderzoek. In agro-ecologie zitten een aantal sterke sociale en ecologische principes verrat die helpen om de huidige stedenbouw in vraag te stellen. Omdat ik zelf geen achtergrond in landbouw had, volgde ik tijdens mijn doctoraatsonderzoek een opleiding bij Landwijzer. Ik verdiepte me in wat er allemaal in de agro-ecologische beweging leeft en zocht thema's die inspiratie konden bieden voor een 'agro-ecologische stedenbouw'. Een van de hoofdthema's die daar uit kwam was bodemvruchtbaarheid."

Waarom bodemvruchtbaarheid?

"Ik leerde tijdens de opleiding van Landwijzer hoe belangrijk bodemvruchtbaarheid is binnen agro-ecologie, maar ook hoe ongelooflijk veeleisend dat is voor individuele boeren. Over veel aspecten heeft de boer immers weinig of geen controle: bepaalde grondstoffen zijn niet aanwezig op zijn bedrijf, kringlopen sluiten vereist samenwerking op landschapsniveau, er ontbreekt infra-

Dit artikel verscheen in gewijzigde vorm al op de website van De Landgenoten www.delandgenoten.be.

structuur om bijvoorbeeld te composteren... Toch is bodemzorg iets waarvan vele mensen denken dat het een verantwoordelijkheid van individuele boeren is. Daar vond ik mijn kapstokje om agro-ecologie aan stedenbouw op te hangen. Hoewel individuele boeren een belangrijke rol spelen, is bodemzorg ook een collectieve verantwoordelijkheid die vaker collectief aangepakt zou moeten worden."

Bij wie ligt die collectieve verantwoordelijkheid voor bodemvruchtbaarheid dan?

"Bij de samenleving als geheel. Het klinkt vandaag misschien nieuw en exotisch, maar veel historische literatuur toont aan dat bodemvraagstukken ooit wel collectief werden aangepakt. Zo had je vroeger in Zemst beerputinfrastructuur waar menselijke mest uit Antwerpen per trein naartoe werd gebracht zodat de lokale boeren die op hun akkers konden verspreiden om bodemuitputting te voorkomen. Later, bij de intrede van het rioleringsstelsel, maakten sommige stedenbouwkundigen zich echt zorgen over de impact op de landbouw en dus de voedselproductie voor de hongerige stad.

Je vindt veel van zulke voorbeelden terug waar bij stedelingen zich actief bekommerden om de bezorgdheden en uitdagingen van landbouwers. Dat is ook niet verwonderlijk, want die stedelingen waren afhankelijk van die

landbouwers om in hun voedselbehoefte te voorzien. Die bezorgdheid zijn we vandaag helemaal kwijt. Dat is problematisch. Het resultaat is een stedelijke samenleving waarin agro-ecologische boeren het zeer moeilijk hebben om te bestaan, laat staan om te groeien."

Hoe kan de samenleving die bodemvruchtbaarheid mee ondersteunen?

"Dat debat moet ten volle gevoerd worden. Een van de voorbeelden waar ik me in verdiepte is grondbeleid en publiek grondbezit in het bijzonder. Alle publieke instellingen samen bezitten heel wat landbouwgrond. Met die gronden zouden ze actief beleid kunnen voeren, bijvoorbeeld ter ondersteuning van agro-ecologische bodemzorg.

Alleen bestaat er geen uitgebreid overzicht van het grondbezit van publieke instellingen in de vorm van cijfermatige gegevens of kaarten. Dan kan je ook geen grondbeleid voeren."

Om die leemte op te vullen onderzocht je alle publieke grondtransacties in de provincie Oost-Vlaanderen tussen 2010 en 2020?

"Ja, daaruit leerde ik dat het publieke grondbezit in Oost-Vlaanderen op 10 jaar tijd met 11% is gestegen. Voor veel beleidsdoelen werd er grond gekocht, zoals voor natuur, waterbeheer, mobiliteit en huisvesting. Voor landbouw of voedsel is er vandaag geen actief

grondbeleid die naam waardig."

Hoe verklaar je dat besturen iets belangrijks als voedselproductie en grond zo over het hoofd zien?

Hans: "Daar speelt de verregerende vervreemding van de stedelijke samenleving tot haar voedselproducten een grote rol. De aanwezigheid van landbouw en boeren lijkt voor de meeste stedelingen een evidentie. Maar als je het reilen en zeilen van die sector wat nader gaat bekijken, ontdek je dat dit verre van evident is. Boeren zijn erg afhankelijk van de context waarin ze verondersteld worden voedsel te produceren. Daarom is het belangrijk om de stedelijke samenleving en voedselproductie naar elkaar toe te brengen.

Het aantal maatschappelijke en beleidsmatige verwachtingen ten aanzien van de landbouwsector is spectaculair. Het is niet ernstig om die allemaal bij individuele boeren te parkeren. Op een bepaald moment zullen we de collectieve dimensie van al die uitdagingen onder ogen moeten zien en vastpakken."

MEER WETEN?

In 2024 loopt de expo 'Gentse Gronden' in het STAM in Gent over verleden, heden en de toekomst van het publiek landbouwpatrimonium van Gent. https://stamgent.be/nl_be/evenementen/gentse-gronden.

Bio op het bord

5% bio in overheids catering: dat is een van de doelstellingen van het Strategisch Plan Bio van de Vlaamse overheid om de biologische sector verder te laten groeien. Waarom is dit zo belangrijk en hoe breng je de bal aan het rollen?

VOOR WIE?

De hele biosector

Schoolkantines, refters in rust- en ziekenhuizen, personeelsrestaurants enzovoort: een aanzienlijk deel van de Vlamingen eet elke dag een maaltijd in een door de Vlaamse overheid aangestuurde grootkeuken. Elke keuken die overheidsmiddelen ontvangt, moet zich bij de aankoop van producten houden aan de wet op overheidsopdrachten. Deze wet zorgt in eerste instantie voor correcte aankoopprocedures, maar kan ook een sterk instrument zijn bij beleidskeuzes. Vooral op lokaal niveau zet men hier stappen. Als ook de Vlaamse overheid de koppeling zou maken tussen voedsel- en landbouwbeleid en overheidsopdrachten kan dit een zeer sterke hefboom worden.

We juichen daarom toe dat Vlaanderen in zijn Strategisch Plan Bio vijf procent bio in overheids catering ambieert tegen 2027 als een van de sleutels tot verdere groei van de Vlaamse biosector. Dat zien we ook in andere

landen: zo zorgde de doelstelling van de Deense overheid om 60 procent biologische voeding na te streven in de openbare keukens voor een sterke groei van de hele Deense biologische sector.

Hoe deze ambitie concreet ingevuld zal worden is tot op vandaag niet helemaal duidelijk. Zo is het niet helder afgebakend wie deze doelstelling zou moeten realiseren: kijkt men enkel naar de keukens in de gebouwen van de Vlaamse overheid zelf, dan kunnen we dit doel gerust mager noemen en is het wellicht een status quo. Is de ambitie breder en denken we aan alle keukens die onder de wet op overheidsopdrachten vallen? Dan is die 5% als overkoepelend gemiddelde best wel een ambitie met impact.

Voor dat laatste scenario bestaan er 2 mogelijke pistes. Ofwel probeert men bio in elke overheidskeuken meer te integreren (eventueel te verplichten), ofwel trekken een aantal keukens volop de kaart van bio en halen die zo het algemene percentage naar boven. Die tweede strategie heeft wellicht meer kans op slagen.

Welke keuze de Vlaamse overheid zal maken of wie hierin de nodige stappen zal zetten en zal zorgen voor gedragenheid binnen de administraties is nog onduidelijk. Bovendien weet niemand precies hoe hoog het aandeel bio vandaag ligt in overheidskeukens, omdat dat op geen enkele manier wordt gemonitord. Het is dus niet duidelijk hoe ver we moeten springen om deze ambitie te realiseren. Meten is weten in dit geval.

Overheidsopdrachten als hefboom

Bij het uitschrijven van overheidsopdrachten hebben publieke keukens zich te houden aan bepaalde procedures en criteria. Op basis van vastgelegde criteria worden offertes beoordeeld.

De technische criteria bepalen vooral wat de overheid wil kopen en aan welke kenmerken de producten moeten voldoen. Dat kan heel gedetailleerd zijn, tot op productniveau: bv. 'biologische diepvriesboontjes in verpakking van 450 g'. De technische criteria bepalen dus de norm en elke offerte moet overeenstemmen met die criteria. Ook duurzaamheidscriteria kunnen als norm gehanteerd worden.

FOTOGRAFIE
Lisa Develtere

Daarnaast zijn er de gunningscriteria. Dat zijn argumenten die meegenomen worden in de beoordeling van een offerte, als er naast prijs ook andere argumenten in de weegschaal worden gegoooid. Voor voeding kan een smaakproef bv. een belangrijk aspect zijn. Niemand wil de goedkoopste fles wijn die nergens naar smaakt. Gunningscriteria worden ook gebruikt om duurzaamheidscriteria te integreren, maar als er onvoldoende gewicht wordt gekoppeld aan die criteria, zijn er geen garanties voor de uitkomst.

Dat betekent niet dat aankopers zomaar alles als criterium kunnen hanteren. Technische criteria moeten logisch gelinkt zijn aan het gevraagde product en Europa heeft ook zijn zeg. Zo kan men niet vragen naar lokale producten, omdat lokaal geen wettelijk bepaald criterium is en Europa de vrije markt wil laten spelen. Bio kan als wettelijk gedefinieerde term wel een criterium zijn. Aankopers kunnen dus expliciet eisen dat bepaalde producten of een bepaald percentage uit een overheidsopdracht biologisch gecertificeerd moeten zijn. En dat kan zowel op niveau van technische criteria (liefst) als (bijkomend) op niveau van gunning.

Vaak zien we de vraag naar bio enkel in de gunningscriteria. Dat vertaalt zich in de praktijk niet in meer bio-aankopen. Beter zou het zijn dat de Vlaamse overheid hier duidelijke richtlijnen geeft aan aankopers.

Hoe realiseren?

Toch moet de overheid erover waken dat ze zichzelf niet vergaloppeert in haar ambities op het vlak van biocatering. Ook al kunnen overheidsopdrachten niet vragen naar 'lokaal', toch is het voor de groei van de Vlaamse biosector wenselijk dat vraag en aanbod zo goed mogelijk lokaal ingevuld kan worden. Een stapsgewijze doordachte en consequente aanpak met voldoende dialoog is daarom cruciaal.

Een eerste stap is het in kaart brengen van het huidige aankoopassortiment. Ook hier is meten weten. Wat wordt aangekocht? Hoeveel? Via welke kanalen? Waar zitten de kansen voor bio en wat zou de impact zijn van die keuze? Zowel op het vlak van budget maar ook praktisch: kan dit nog bij de huidige leverancier? Is het voldoende volume om een aparte leverancier aan te spreken? Bij de courante cateringleveranciers is het

bio-aanbod vaak beperkt, in tegenstelling tot het veel bredere assortiment bij bioleveranciers. Wanneer de aankoper enkele producten selecteert, gaat hij best in dialoog met de toeleveranciers en andere schakels, idealiter tot bij de boer.

Om deze switch te doen slagen, is het vooral belangrijk dat de keuze voor bio bij bepaalde producten volgehouden kan worden. De biosector heeft baat bij continuïteit. Bij de selectie van producten kan regelmatige afname dus een criterium zijn. Aankopers kiezen beter eerst voor courant gebruikte producten met een langere houdbaarheid, bv. wortelen, uien, aardappelen, ... Zo kan ook de (bio)leverancier de afname beter incalculeren, waardoor leveringen vlotter verlopen.

Aangezien mensen niet elke dag hetzelfde willen eten en er best ook rekening wordt gehouden met de seizoenen is de lijst aan courant gebruikte producten beperkt. In een ideale wereld gebeurt de planning van het menu in overleg met de leveranciers. Daardoor zou de focus automatisch meer komen te liggen op seizoensgebonden producten. Een rusthuis waar in één dag 500

kipfilets nodig zijn, kan deze niet lastminute bestellen. Grotere volumes moeten ook doorheen de keten ingepland worden.

En dan is er natuurlijk ook het financiële plaatje. Vandaag moeten overheidskeukens het stellen met een beperkt budget en wordt ook bij een overwegend gangbaar aanbod de prijs zo laag mogelijk gehouden. Zo kosten drie maaltijden in een rusthuis vandaag samen tussen de 4 en 8 euro per inwoner. De vraag is of je voor dat geld kwalitatieve voeding kan aanbieden. Is het probleem hier niet budget in plaats van prijs? Voeding wordt niet naar waarde geschat, ook financieel niet. Dat vraagt ook om een mentaliteitswijziging bij de overheid.

Een laatste struikelblok is de verhouding tussen vraag en aanbod. De biosector mag dan wel groeien, maar voorlopig is hij in Vlaanderen redelijk beperkt. Bovendien duurt het voor boeren die omschakelen naar bio twee of drie jaar voor ze gecertificeerd zijn. Daarom is een langetermijnaanpak nodig, die ook genoeg naar de toekomst kijkt.

Meer bio in overheids catering is dus een ambitie die alleen gehaald kan worden als er ook heel concrete en duidelijke richtlijnen vanuit de overheid komen.

Biocertificatie of niet?

Tot slot is er de vraag of keukens die met bio werken zich ook moeten laten certificeren. Vandaag bestaat die certificatieplicht niet in Vlaanderen; in Wallonië en Brussel wel. BioForum is voorstander van certificatie voor foodservices, alleen al omdat zo'n biocertificaat een duidelijk bewijs is naar de opdrachtgever.

De Europese Unie is zich bewust van de uitdagingen en laat lidstaten vrij om certificatieplicht voor keukens in te voeren, al zien ook zij de meerwaarde van bio in overheids catering. Met de Green Public Procurement Act uit 2018 deed Europa aanbevelingen over hoe bio meer geïntegreerd kan worden in publieke keukens, in de hoop zo de groei te stimuleren. In de praktijk brengt zo'n vrijwillige aanpak weinig zoden aan de dijk. Vandaag onderzoekt Europa of het bepaalde duurzaamheids criteria kan verplichten. We hopen dat de aanbevelingen van

2018 als basis dienen aangezien bio hierin een belangrijke plaats innam. Met de grote verschillen tussen landen kan het een interessante piste zijn om overheidskeukens te verplichten een zeker percentage bio aan te bieden in verhouding met het aanwezige bio-areaal in de regio.

BioForum probeert al enkele jaren aankopers van grootkeukens warm te maken om bepaalde bioproducten te kiezen, onder meer op BioXpo. Wij leiden hen rond bij de verschillende stands en faciliteren het contact met biologische ondernemers. Ook op de volgende editie, op 24 en 25 maart 2024, zullen we deze doelgroep opnieuw uitnodigen.

MEER WETEN?

Neem contact op met Marijke Van Ranst, adviseur foodservices, via marijke.vanranst@bioforum.be.

Advies over bio?

**BioForum helpt
je verder!**

**Ben je een voedingsbedrijf
en heb je de stap naar bio gezet?
BioForum geeft advies en
opleidingen op maat.**

OPLEIDINGEN

- Hoe start je met biologische productie?
- Een opleiding voor personeel over wat bio precies inhoudt

ADVIES

- Het opstellen van een risicobeheersplan
- Welke procedures, instructies en registratieformulieren zijn er nodig?
- **NIEUW:** Opvolging biocontrole

VOOR MEER INFO

neem contact op met adviseur Sofie Vandewijngaarden
sophie.vandewijngaarden@bioforum.be of T 03 286 92 72.

**Je vindt alle mogelijkheden en tarieven op
www.bioforum.be/advies.**

EERLIJK

ECOLOGIE

INNOVATIEVE SECTOR

Oplossingen na de oogst

In het project Postharvest onderzochten we wat er nodig is om de lokale productie van biologische granen en eiwitgewassen te versterken. Vooral bij de behandeling na de oogst liggen nog knelpunten.

FOTOGRAFIE
Sophie Nuytten

VOOR WIE?

De hele biosector

In Bio Actief 61 schreven we al over de Vlaamse eiwitstrategie. Die wil inzetten op meer lokale eiwitbronnen. Ook de Vlaamse biosector wil daarin meegaan, maar botst daarbij op een aantal drempels of knelpunten. Een van de knelpunten is het gebrek aan nabije infrastructuur voor de naoogst-behandeling van granen en peulvruchten op aangepaste schaalgrootte. Het gaat o.a. over drogen, schonen, stockeren, sorteren en pellen.

Een oplossing zoeken voor deze thematiek was de focus van het project Postharvest, dat liep tussen februari 2022 en juli 2023. In Vlaanderen ontbreekt kleine en middel-schalige infrastructuur om dat te doen, een probleem dat zich trouwens niet alleen in de biologische sector stelt, maar ook bij gangbare boeren.

Samenaankoop of eigen beheer?

Om de sector goed in beeld te krijgen, organiseerden we als eerste stap een bevraging bij betrokken bedrijven uit de hele keten. We verzamelden van hen informatie over teelten, volumes, bestaande infrastructuur, kwaliteitscriteria enzovoort. Het werd meteen duidelijk dat er een grote diversiteit aan teelten bestaat en dat ook de volumes per boer sterk variëren. Meestal gaat het om kleine hoeveelheden. Te klein om te investeren in een dure machine voor naoogstbehandeling, omdat die met zulke kleine volumes niet altijd rendabel is. Een oplossing zou kunnen zijn om samen met anderen zo'n installatie aan te kopen en uit te baten. Zo'n samenaankoop vraagt natuurlijk voldoende overleg en vaste afspraken.

Een andere oplossing zou kunnen zijn om ook gangbare boeren gebruik te laten maken van zo'n infrastructuur, maar dat maakt de uitbating wel complexer. Er zijn strenge eisen op het gebied van scheiding en traceerbaarheid in de biowetgeving. Een soortgelijke uitdaging is er voor boeren die zowel diervoeder als grondstoffen voor menselijke consumptie willen verwerken op eenzelfde installatie. Dat vraagt een grondige analyse op het vlak van voedselveiligheid.

Als een boer niet alleen beslist om zelf te investeren, maar ook om de infrastructuur open te stellen voor andere landbouwers,

“Postharvest was een eerste stap in het verder ontwikkelen van de biologische granen- en eiwitsector.”

heeft dat best een stevige impact op zijn eigen activiteiten. Er komen heel wat extra regels bij kijken, zowel op het vlak van biologische wetgeving als bij de horizontale wetgeving. We hebben dit probleem al aangekaart bij de Vlaamse overheid en de controleorganisaties en volgen dit verder op.

Triage en pellen

Vanuit de bevraging en de behoeften in de sector gingen we in de rest van het project dieper in op de processen triage en pellen. We maakten een literatuurstudie, waarin we enerzijds een beschrijving maakten voor beide processen, en anderzijds een overzicht gaven van mogelijke leveranciers en/of machinebouwers van dergelijk type installatie. Er bestaat een groot aanbod aan machines met een range aan capaciteiten, ook voor kleinschaligere volumes. Dit overzicht, dat ook te vinden is op onze website, moet geïnteresseerde ondernemers in de sector op weg helpen in hun zoektocht naar machines.

Maar hoe zorg je ervoor dat zo'n installatie ook genoeg rendeert? Om dat uit te zoeken vroegen we offertes op bij vijf leveranciers, en op basis daarvan maakten we een financiële analyse voor beide processen. Daaruit moest duidelijk worden hoeveel grondstoffen er verwerkt moeten worden om de machine rendabel te krijgen. We hielden rekening met aankoopprijs, maar ook met arbeidsuren, onderhoud, elektriciteit enzovoort, en met mogelijke subsidies.

Samenwerking nodig

Uit de analyse bleek dat samenwerking in de keten noodzakelijk is om zo'n grote investering rendabel te maken. Dat heeft vooral te maken met de kleine hoeveelheden die een individuele boer te verwerken heeft. Samenwerking kan door samen te investeren of door in loondienst activiteiten aan te bieden.

We gingen met het project Postharvest dus ook kijken of zulke samenwerkingen in de praktijk mogelijk waren. Daarvoor gingen we gesprekken aan met geïnteresseerde bedrijven. Daarbij dachten we niet alleen aan

boeren, maar ook aan veevoederfabrikanten, molenaars en verwerkende bedrijven. Er waren best wel veel kandidaten die wilden investeren in zo'n installatie en dat ook deden of in de nabije toekomst zullen doen. Extra motivatie waren de hoge graanprijzen in 2022.

Wettelijk kader nodig

Tot slot stelden we nog een kwaliteitshandboek op. Daarin kunnen bedrijven lezen welke maatregelen nodig zijn om een product af te leveren dat kwalitatief, veilig en biologisch is. We gingen in deze leidraad uit van een landbouwbedrijf dat een installatie aankoopt en gebruikt voor eigen teelten en eventueel voor collega-landbouwers. We keken onder andere naar wetgeving en autocontrolelidsen en hadden gesprekken met onder andere FEGRA en Vegaplan.

Tijdens het maken van dit handboek werd duidelijk dat het bestaande wettelijke kader onvoldoende is afgestemd op de realiteit binnen een landbouwbedrijf. Soms is de informatie die nodig is niet voorhanden, soms zijn de opgelegde regels niet toepasbaar. Door hierover gesprekken te voeren met de bevoegde instanties hebben we een aantal zaken in beweging gezet. We hopen dat onder meer het FAVV dit ook verder zal oppikken en dat de regels in de toekomst beter te hanteren zullen zijn.

De toekomst?

Postharvest was een eerste stap in het verder ontwikkelen van de biologische granen- en eiwitsector, maar daar houdt het natuurlijk niet op. We blijven hier verder op inzetten, onder meer via het project Bio zoekt Keten. In het voorjaar van 2024 willen we graag een studiedag over dit onderwerp organiseren, waarbij we alle schakels in de keten willen samenbrengen.

MEER WETEN?

Je vindt alle documenten over dit project op www.bioforum.be/postharvest. Meer informatie kan je ook krijgen bij ketenadviseur Sofie Vandewijngaarden sofie.vandewijngaarden@bioforum.be.

Mythe of feit

**nieuwe gentechnieken zullen ook bioboeren
helpen in klimaatuitdagingen**

**In het landbouwdebat pleiten meerdere stemmen ervoor om nieuwe
gentechnieken als CRISPR-cas9 een kans te geven, ook in de biologische
landbouw. Maar rond deze gentechnieken bestaan heel wat mythes.**

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

VOOR WIE?

De hele biosector

Het debat rond ggo's is brandend actueel. Volgens bepaalde stemmen, zoals de ecomodernistische beweging, zijn 'nieuwe gentechnieken' (NGT's) zoals CRISPR-cas9 nodig als snelle en doeltreffende oplossing voor de uitdagingen van de klimaatverandering. Die ggo's zouden volgens hen ook het pesticidengebruik kunnen verminderen. Tot slot beweren ze dat ook bioboeren hun voordeel kunnen halen uit deze nieuwe technieken.

De Europese Commissie deed eerder dit jaar dan ook een voorstel om een alternatieve procedure in te voeren voor nieuwe gentechnieken, zodat die niet langer onder de geldende ggo-wetgeving vallen. Door deze nieuwe technieken grotendeels te dereguleren, wordt hun markttoegang veel eenvoudiger.

Die aanpak houdt heel wat risico's in, niet alleen voor mens en milieu. Ook bioboeren zullen het moeilijker hebben om ggo-vrij te blijven werken. Bovendien is dit voorstel in tegenspraak met de uitspraak uit 2018 van het Europese Hof van Justitie, dat oordeelde dat ook nieuwe veredelings technieken onder de Europese ggo-wetgeving vallen. Bovendien is zo'n nieuwe wetgeving niet nodig, omdat de huidige regels het al mogelijk maken om NGT's geval per geval toe te laten.

We geven in dit artikel een aantal redenen waarom deze nieuwe gentechnieken problematisch zijn, niet alleen voor de biosector, maar voor de landbouw en het milieu in het algemeen.

1. Weg met voorzorgsprincipe?

Het idee achter de nieuwe genbewerkingstechnieken is dat deze heel gericht wijzigingen aanbrengen in het genoom van een plant. De indruk wordt gewekt dat men gemakkelijk een bepaald kenmerk van een plant kan aanpassen zonder dat dit invloed heeft op andere eigenschappen. Maar deze technieken kunnen ook onbedoelde 'off target'-effecten veroorzaken. Zo kunnen bijvoorbeeld vitale eigenschappen van planten veranderen of kan de interactie van de plant met het ecosysteem wijzigen. Ook de nutriëntensamenstelling of toxiciteit van gewassen kan (onbedoeld) wijzi-

gen. Dit soort neveneffecten is tot op vandaag amper onafhankelijk onderzocht. Toch stelt de Europese Commissie dat de introductie van de meeste nieuwe ggo's veilig zou zijn. Europa gooit met andere woorden het voorzorgsprincipe overboord.

2. Duurzaamheidsbeweringen zijn theoretisch

De vermeende voordelen van de nieuwe gentechnieken (bv. ziekte- of droogteresistentie) zijn vooral theoretische beloften van de industrie. De meeste eigenschappen van gewassen komen voort uit een samenspel van verschillende genen en zijn ook afhankelijk van andere factoren zoals de gezondheid van de bodem en interacties met andere soorten. Een nadeel van gentechnologie is dat ze niet goed overweg kan met zo'n complexe interacties. Daarom is de commerciële toepassing van gentechnologie tot nu toe beperkt tot eenvoudige eigenschappen zoals herbicidentolerantie en/of insecticideproductie, terwijl traditionele veredelaars wél kunnen werken aan complexere eigenschappen. Zo zijn in de biologische landbouw nieuwe rassen ontwikkeld die beter tegen droogte kunnen (zoals droogteresistente mais) of resistenter zijn tegen ziektes (zoals Phytophthoraresistente aardappellrassen). Bovendien zorgt een systeemaanpak, gebaseerd op preventie en natuurlijke interacties, voor een veel veerkrachtiger landbouwsysteem en duurzaamheid op de lange termijn.

3. De keuzevrijheid van landbouwer en consument komt onder druk

Het voorstel van de Europese Commissie stelt – terecht – dat biologische producten vrij moeten zijn van nieuwe genoomtechnieken. Genetische manipulatie, met ingrijpen tot op het niveau van het DNA van de plant, is immers niet in lijn met de waarden van biologische landbouw. Het is cruciaal dat producenten, maar ook consumenten, die keuzevrijheid behouden. Het voorstel voorziet echter geen verplichte labeling of tracering van deze nieuwe gentechnieken doorheen de keten, noch verplicht het coëxistentie-maatregelen. Het zal bijgevolg onmogelijk worden voor bioboeren en gangbare boeren die ggo-vrij willen telen, om besmetting te voorkomen en hun velden vrij te houden van

gewassen die met deze nieuwe gentechnieken zijn ontwikkeld. Het voorstel van de Europese Commissie bedreigt zo de doelstelling om het aandeel biologische landbouw te verhogen naar 25% tegen 2030. Ook consumenten zullen geen idee hebben of ze producten op basis van nieuwe gentechnieken eten. Bovendien zullen deze niet getest zijn.

4. Het voorstel dreigt te leiden tot een monopolisering van genetische bronnen door middel van patenten

Biotechnologen zullen patenten aanvragen op eigenschappen die ze via de nieuwe gentechnologie hebben ontwikkeld. Zo dreigen eigenschappen die ook via klassieke veredeling zouden kunnen worden verkregen, gepatenteerd te worden. Dit kan leiden tot grote onzekerheid voor kwekers en landbouwers over wat ze kunnen kweken, veredelen of transformeren. Het dreigt de vooruitgang in plantenveredeling te vertragen en ondermijnt het recht van boeren om hun eigen zaden te selecteren en te gebruiken.

Op het moment van schrijven (eind november 2023) hebben we nog geen idee of dit voorstel het zal halen en hoe de wetgeving er finaal zal uitzien, maar het ziet er in elk geval niet goed uit voor de biologische sector. Samen met onze Europese koepelorganisatie IFOAM Organics Europa en partners van Voedsel Anders proberen we alles op alles te zetten om dit nog een halt toe te roepen. We houden je via onze kanalen op de hoogte.

MEER WETEN?

Neem contact op met onze beleidsmedewerker Sara Van Dyck sara.vandyck@bioforum.be.

Eerlijk duurt het langst

Een leefbaar inkomen voor de boer en eerlijke handelsverhoudingen in de keten: het onderwerp leeft niet alleen in de biosector. In een uitgebreid advies aan de Vlaamse overheid schaarde de gehele Vlaamse landbouwsector zich achter dit principe.

VOOR WIE?

De hele biosector

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. Ze is samengesteld uit landbouworganisaties, organisaties uit het middenveld en sectorverenigingen uit de voedingssector. Ook BioForum heeft een zitje in de SALV.

Deze adviesraad buigt zich ook over uitdagingen in de landbouwsector, soms op vraag van de Vlaamse regering, soms uit eigen initiatief. Op die laatste manier is ook het advies van 2 juni 2023 tot stand gekomen. Dat wil de economische leefbaarheid van Vlaamse boeren verbeteren. De sleutel daarvoor ligt deels bij de voedingsketen zelf, maar zonder een concreet beleid zal dat probleem moeilijk opgelost geraken.

11 aanbevelingen

Welke stappen moeten er dan gezet worden volgens de SALV? In de eerste plaats willen ze dat de verschillende overheden

– Vlaams, federaal en Europees – de handschoenen opnemen en een actiever en breder socio-economisch beleid uitwerken rond landbouw. Overheden zouden zich bewust moeten zijn van de zwakke positie van de boer en dat meenemen in hun werk. De intentie bestaat in de politiek, alleen komt ze niet tot uitvoer. Zo staat er in het federaal regeerakkoord dat er werk wordt gemaakt van een wet ter bescherming van landbouwprijzen. Zo'n wet zou voor een eerlijke prijsvorming moeten zorgen en ook garanderen dat boeren van hier overeind blijven in een internationale markt. Meermaals verwijst de SALV naar de Egalim-wetgeving in Frankrijk, die precies dat probleem aanpakt.

Maar het lijvige rapport diept nog meer pistes uit die de overheden kunnen bewandelen. Die worden samengevat in 11 kernaanbevelingen:

1. Eerlijke handelsrelaties

Breid als overheid de wettelijke basis voor eerlijke handelspraktijken en evenwichtige relaties in de agrovoedingsketen uit, maar zorg er ook voor dat die regels gehandhaafd worden. Als bepaalde partijen interprofessionele afspraken niet nakomen, zou dat

bijvoorbeeld als een oneerlijke handelspraktijk moeten worden gezien. Een ander voorbeeld dat gegeven wordt is dat van de promoacties: het accent zou veel meer op productkwaliteit moeten liggen dan op prijs.

2. Transparantie

Er is nood aan een permanent en actueel instrument voor economische monitoring van prijzen en marges in de hele keten en voor elke productiekolom. Op dit moment worden er al veel gegevens bijgehouden en in rapporten gegoten door verschillende instanties, maar het is moeilijk om door de bomen het bos te zien. Als al die data samen zouden komen, zou dat een duidelijker beeld kunnen scheppen over prijzen en marges in de keten.

3. Samenwerking

Marktafspraken tussen marktdeelnemers laat Europa niet toe, maar een recente wijziging binnen de GMO-verordening voorziet een uitzondering voor afspraken tussen de landbouwsector en andere marktdeelnemers. Deze uitzondering is enkel mogelijk voor afspraken die een bovenwettelijke duurzaamheidsnorm tot doel hebben. Het is aan

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

de Vlaamse en federale overheid om via die weg initiatieven te ondersteunen voor landbouwinkomens en de verdere verduurzaming van voedselproductie.

4. Gelijke spelregels

Er is nood aan een nieuw soort handelsbeleid. De overheid moet een gelijk speelveld creëren binnen het internationale agrohandelsverkeer. Er wordt bij import vaak alleen naar het product gekeken (voedselveiligheid en gezondheid), maar niet naar de productiemethode. Dat zorgt ervoor dat importproducten goedkoper geproduceerd kunnen worden, omdat ze niet aan dezelfde standaard voldoen op het vlak van klimaat of milieu.

5. Maatwerk en staatssteun

Vlaanderen is sterk verstedelijkt en dus is de context van de Vlaamse landbouwsector anders dan die in EU-landen met een minder versnipperd landschap. Dat vraagt een andere aanpak. Europa zou dat moeten erkennen. Daarnaast moet Europa ook controleren of de staatssteun die lidstaten geven geen ongewenste effecten veroorzaakt op het vlak van onderlinge competitie.

6. Eerlijke prijzen als onderdeel van echte prijzen

Wat kost een product echt? Via rekenmodellen als True Cost Accounting wordt er gemeten wat de productiemethode aan de samenleving kost op het vlak van milieu en gezondheid. Maar ook de sociale impact van te lage prijzen voor boeren heeft een impact. Door die mee in rekening te brengen, werk je naar een duurzamere landbouwsector.

7. Duurzaamheidslabels

Als een boer extra inspanningen doet voor duurzaamheid, dan zou daar een correcte vergoeding tegenover moeten staan. Zo'n correcte vergoeding zou ook een extra criterium moeten zijn in het behalen van zo'n duurzaamheidslabel.

8. Consumentenkeuzes

Een overheid zou ervoor moeten zorgen dat gezonde en duurzame voedselkeuzes ook de meest evidente keuzes worden, voor consumenten in het algemeen en voor kwetsbare consumenten in het bijzonder. Eerlijke en echte prijsvorming is hierbij een richtinggevende component.

9. Publieke aanbestedingen voor duurzaam voedsel

De regels voor publieke aanbestedingen moeten een eerlijke vergoeding waarborgen voor primaire producenten en zwakkere marktdeelnemers, en lokale duurzame voedselproductie stimuleren.

10. Korte keten

De overheid moet initiatieven nemen om het marktpotentieel van de korte keten optimaal in te vullen en verder te verruimen. Dat vraagt ook een samenhangend beleid voor nieuwe verdienmodellen en nieuwe ketens. Dat zit nu nog te veel verdeeld over de verschillende regeerniveaus.

11. Maatschappelijke diensten

Boeren leveren maatschappelijke diensten, maar die gaan vaak gepaard met investeringen en kosten. Het beleid moet verbeterde of nieuwe instrumenten ontwikkelen die het mogelijk maken om een eerlijke en structurele vergoeding voor maatschappelijke diensten te voorzien.

MEER WETEN?

Je vindt het volledige advies op www.salv.be.

Samenwerken in de korte keten

Hoe werk je binnen een korteketenbedrijf zo goed mogelijk samen met je collega's? Op die vraag wil het ORSALISK-project een antwoord vinden. Openheid en vertrouwen blijken alvast belangrijk.

FOTOGRAFIE
Astrid Agemans

VOOR WIE?

Bioboeren

Korteketenbedrijven hebben door hun verschillende afzetkanalen en hun gevarieerd aanbod vaak nood aan veel arbeid. Daarom werken er vaak meerdere mensen: vaste medewerkers (werkende vennoten, zelfstandige ondernemers of vaste werkkrachten) worden aangevuld met stagiairs en seizoensarbeiders. Een stabiel bedrijf vraagt ook een vlotte interne samenwerking.

Met die insteek ondersteunen we in het tweejarige project ORSALISK (Organisch Samenwerken, Lerend netwerk Interne Samenwerking op Korteketenbiobedrijven) vijf korteketenbedrijven in hun zoektocht naar een optimale interne samenwerking. BioForum coördineert het project, ook ILVO en consultant Geert Iserbyt (U-Consult) zijn betrokken.

Nu het project halverwege is, polsen we graag naar de eerste ervaringen bij Elise Van Broeckhoven van Plukboerderij Grondig uit Heusden en Silke Devreese van 't Reigershof in Klemskerke.

Hoe is de arbeid in jullie bedrijf vandaag georganiseerd?

Elise: We hebben met onze plukboerderij Grondig twee hoofdtakken: groenten en fruit. Met zo'n 10 hectare zijn we een redelijk grote CSA. Daarom zijn er drie voltijdse boeren aan de slag: Koen, Benny en ik. Basil werkt 3/5 mee op flexibele basis (meer zomer, minder winter) en er loopt meestal nog een stagiair rond. We werken niet met seizoensarbeiders.

Silke: Onze geitenboerderij en kaasmakerij is sinds twee jaar van eenmanszaak omgeschakeld naar een coöperatie. We werken met vijf mensen. Mijn ouders en ik zijn werkende vennoten, daarnaast is er nog mijn broer Hannes, en Ann, die geen familie is. Mijn moeder werkt sinds dit jaar halftijds, alle anderen zijn voltijds aan de slag. Meestal zijn er ook nog stagiairs aanwezig.

Waarom wilden jullie deelnemen aan dit project?

Elise: Al tijdens mijn Landwijzer-opleiding wist ik dat ik samen met anderen een bedrijf wou oprichten, en dus denk je automatisch na over hoe je dat dan organiseert. In het bedrijfsplan dat ik maakte voor Landwijzer zat ook al een stuk over interne samenwerking. Het onderwerp blijft me interesseren,

ook al omdat het eigenlijk in elk aspect van het leven een rol speelt. Dat maakt het een enorm waardevol thema om mee aan de slag te gaan. Ik vind samenwerking op een bedrijf even essentieel als zeg maar de boekhouding, en dus zouden we het ook op die manier moeten behandelen.

Silke: Ik stapte acht jaar geleden in het bedrijf met de ambitie om te boeren en kaas te maken. Automatisch komen daar andere rollen bij, zoals verkoop, administratie of marketing. Toen we twee jaar geleden een coöperatie werden, was ik opeens ook een werkgever, terwijl ik daar geen ervaring mee had. Ik wou dus leren hoe ik leiding kan geven op een manier die bij mij past.

De verschuiving van familiebedrijf naar coöperatie was ook een argument om aan dit project deel te nemen. Binnen een familie voel je elkaar aan en weet iedereen ongeveer wat er moet gebeuren. Zodra je met mensen van buiten de familie samenwerkt is dat anders. Nu mijn ouders bijna met pensioen gaan, zoeken we iemand die mee in het bedrijf wil stappen en mee verantwoordelijkheid wil dragen. We hopen te leren hoe we nog beter kunnen samenwerken, ook met mensen van buiten de familie.

Rond welke thema's hebben jullie tot nog toe gewerkt?

Elise: In een klassieke werkomgeving zoekt men de juiste persoon op basis van een functiebeschrijving. Geert Iserbyt draaide dat om: we keken naar elkaars sterktes en persoonlijkheden om zo te leren wie waar in het bedrijf het best tot zijn of haar recht komt. Zo'n persoonlijkheidstest vraagt wel wat zelfkennis. Tijdens persoonlijke gesprekken merkten wij dat we erg intens bezig zijn met samenwerking, maar minder goed van elkaar weten wat we elk belangrijk vinden. Dat heeft ook te maken met de opvoeding of hoe iemand is opgegroeid. We hebben ons kwetsbaar opgesteld naar elkaar. Een openbaring, ook al omdat we ervan uitgingen dat we elkaar al goed kenden. Benny is bijvoorbeeld ook mijn levenspartner. Door die gesprekken hebben we nu meer begrip voor elkaar en weten we waarom iemand zich soms op een bepaalde manier gedraagt.

Silke: Wij hebben ook die persoonlijkheidstesten gedaan die Elise vermeldt. Dankzij de begeleiding was het makkelijker om een open gesprek te hebben en leerden we elkaar ook op een andere manier kennen. Ook bij ons heeft dat geleid tot meer begrip. Daarnaast hebben we onze missie uitgeschreven. Die bleek toch dieper te gaan dan dieren verzorgen en kaas maken. Het is heel interessant om na te denken over de essentie van het bedrijf. Naast het produceren van hoogkwalitatieve producten bleek verbinding ook belangrijk. Wij willen die verbinding met onze omgeving, onze dieren en onze kazen ook delen met anderen. Dankzij die denkoefening is het nu duidelijker wat er echt belangrijk is voor ons bedrijf en kunnen we op basis daarvan ook aftoetsen of iedereen op dezelfde golf lengte zit.

Een van de tools die in dit project gehanteerd worden is het rollendocument. Daarin noteer je alle verantwoordelijkheden die er op het bedrijf bestaan en bepaal je wie welke rol op zich neemt. Hebben jullie daar al mee gewerkt?

Elise: Wij hadden al een soortgelijk document, maar dankzij Geert is dat nog iets verder uitgediept. Soms waren rollen niet helder genoeg gedefinieerd en leidde de te

grote ruimte voor interpretaties net tot misverstanden. Iedereen vult zulke dingen toch anders in.

Het is nuttig om te weten wie verantwoordelijk is voor welke rol. Het is ook geen statisch gegeven. Werkt iets niet, dan kan je erover in gesprek gaan en kijken of iemand wel op de juiste plaats zit of dat een rol een andere invulling moet krijgen. Zo'n rollendocument helpt ook wanneer er nieuwe mensen bij komen.

Silke: We moeten er nog mee aan de slag, maar het lijkt me heel nuttig, onder meer om verantwoordelijkheden te delen tussen werkgever en werknemer. Binnen onze coöperatie willen we streven naar meer gelijkwaardigheid en zeggenschap, waarin iedereen zijn verantwoordelijkheden krijgt.

Elise: Zo'n document opstellen is wel behoorlijk tijdsintensief, maar vooral in het eerste jaar. Eens het er ligt, win je er tijd en gemoedsrust mee. Tijd mag in elk geval geen excuus zijn. Wij hadden het plan om ook tijdens het seizoen te overleggen zodat spanningen niet zouden blijven hangen, maar dat is niet gelukt. We hebben die spanningsvelden genoteerd met het idee om ze buiten het seizoen aan te pakken.

Zien jullie na dit eerste jaar al een impact op jullie interne samenwerking?

Elise: Dankzij het rollendocument zien we duidelijk hoeveel iedereen doet en wat het zou betekenen als iemand wegvalt. Dat levert ook meer erkenning op voor elkaar. En dankzij de persoonlijkheidstest gaan we zachter om met elkaar. De impact is ook niet altijd in woorden te vatten. We hebben bijvoorbeeld problemen met onze gemeente, maar omdat we elkaar goed kennen weten we ook heel goed wat we doen en wat we willen. En dat stralen we ook uit naar de buitenwereld. Een stagiair zei ons bijvoorbeeld hoe tof hij het vond hoe wij dingen bespreekbaar maken en met elkaar omgaan.

Silke: De samenwerking verloopt soepeler en er is minder spanning. Zo voelde onze niet-familiale medewerker Ann zich soms

buitengesloten omdat we bepaalde strubbelingen binnen de familie niet uitspraken. Soms wordt daar te weinig tijd voor genomen. Zij heeft dankzij dit project het gevoel gekregen dat er veel bespreekbaar is en begrijpt nu ook beter dat die omschakeling met externe medewerkers ook voor ons een zoektocht is.

Naast individuele begeleiding hebben jullie ook al met de vijf bedrijven samengezeten. Wat halen jullie daar uit?

Elise: Vaak ontbreekt het aan tijd om andere bedrijven te ontmoeten, terwijl dat net heel waardevol is. Het viel me vooral op dat iedereen vanuit zijn eigen verhaal dit project invult. Interne samenwerking organiseren blijft maatwerk. Maar het is mooi om te zien hoe geëngageerd iedereen is. Hopelijk kunnen we op het einde van het project nog eens alles samenleggen en onze ervaringen uitwisselen.

Silke: Ik vind die uitwisseling met anderen ook leuk omdat je ziet dat we met gelijkwaardige vragen zitten waarop het antwoord niet altijd even makkelijk is. Door daarover te overleggen krijg je zelf nieuwe inzichten.

Wat hopen jullie nog te realiseren binnen dit project?

Elise: Ik wil de individuele begeleiding ten volle gebruiken om in alle aspecten van samenwerking vooruitgang te boeken. En ik draag wat wij geleerd hebben graag mee uit naar andere bedrijven, zodat zij er ook hun voordeel mee kunnen doen.

Silke: Wij willen dat iedereen binnen ons bedrijf zich gelijkwaardig en gewaardeerd voelt. Hoe beter je je voelt, hoe beter je ook werkt. Zo komen we tot een gedragen bedrijf waarin iedereen zijn verantwoordelijkheid opneemt. Zo hopen we dat we op die manier een nieuwe medewerker vinden die zich mee wil engageren in het bedrijf.

MEER WETEN?

Het Orsalisk-project loopt tot december 2024. Met een video, een handboek en een studiedag willen we ook andere bedrijven inspireren. Voor meer info neem je contact op met An Jamart an.jamart@bioforum.be.

ONTMOETENDE SECTOR

Bio2Bio

Op 29 augustus organiseerden we bij biobrouwerij De Wilde Brouwers ons netwerkevent Bio2Bio. Met interessante sprekers, een biomarkt en een fijne netwerkbabbel achteraf vonden we het een geslaagde editie.

Op stap met Liên Romeyns

Wat doet BioForum voor en met de sector?
In deze rubriek gunnen we je een blik achter de schermen en volgen we de hele dag een collega. Dit keer gaan we op stap met onze nieuwe projectmedewerker landbouw Liên Romeyns.

08:30

Op bedrijfsbezoek

Ik werk bij BioForum voornamelijk rond dierenwelzijn in de biologische varkens- en leghennenhoudery. Omdat het voor mijn werk belangrijk is om in nauw contact te staan met de sector, plan ik regelmatig een bedrijfsbezoek in. Op die manier leer ik de landbouwer en zijn of haar bedrijf kennen en kom ik te weten wat er leeft. Tijdens zo'n bedrijfsbezoek bespreken we ook altijd een aantal thema's gelinkt aan dierenwelzijn.

11:30

Projectoverleg

BioForum werkt voor verschillende projecten samen met Europese partners. Daar hoort regelmatig overleg bij, waar we onder meer de resultaten van de werking in Vlaanderen met de anderen terugkoppelen. Ook de andere landen delen hun ervaringen. Soms kunnen we hieruit leren, soms is onze aanpak inspiratie voor anderen. We zijn ook bij veel Vlaamse

projecten betrokken. Momenteel werken we onder andere rond agroforestry, PAS-maatregelen en castratie van vleesvarkens in de biosector.

13:30

Informatie verzamelen en uitwisselen

Ik krijg tijdens contacten met bedrijven soms vragen waar ik zelf niet meteen het antwoord op weet. Gelukkig heeft binnen BioForum ieder zijn of haar expertise. Samen met de collega's komen we er meestal wel uit. Daarom plan ik regelmatig een overlegmoment in waar ik op zoek ga naar de gevraagde informatie. Afhankelijk van wat er speelt, organiseert BioForum daarnaast ook zelf infosessies over bijvoorbeeld wetgeving en beleid of administratie.

15:00

Vorbereiding netwerkmoment

Om bepaalde knelpunten of problemen in de keten aan te pakken, is overleg tussen verschillende partijen nodig. Daarvoor moeten we eerst alle betrokken partijen en hun standpunten leren kennen. In een volgende stap bekijken we dan wat er nodig is om die knelpunten te kunnen verlichten of wegnemen.

Zo'n overleg is het meest constructief als we de verschillende partijen samen rond de tafel krijgen. Dat helpt om te werken aan een verbetering of oplossing waar iedereen zich goed bij voelt. Vaak gaat zo'n bijeenkomst ook over de terugkoppeling van resultaten van onderzoek, of feedback in de loop van een project. Zo hadden we onlangs discussiefora voor de pluimvee- en varkenssector over de haalbare PAS-maatregelen, waar de inbreng van de veehouders essentieel is.

MEER WETEN?

Heb je nog vragen?

Neem contact op met Liên Romeyns via lien.romeyns@bioforum.be.

EERLIJK

ECOLOGIE

INTERNATIONALE SECTOR

Bio in Zweden

In Zweden scoort bio goed. Bio Actief zocht ter plaatse uit wat er aan de basis ligt. De sterke biomarkt is onder meer te danken aan de focus op gezondheid en een overheid die voor biocatering kiest.

VOOR WIE?

De hele biosector

Met de Europese campagne 'Nudging Organic' wil BioForum de verkoop van biologische producten stimuleren. Ook in Nederland, Finland en Zweden loopt deze campagne. Dit najaar trok het communicatieteam van BioForum op uitnodiging van sectororganisatie Organic Sweden naar Stockholm om er inzichten te delen over de promotie van biologische producten in de verschillende landen en bij te leren over de Zweedse biomarkt.

Biocatering in de trein

Zweden kan je gerust een bioland noemen: twintig procent van het landbouwareaal is biologisch gecertificeerd. Dat hoge aandeel bio vertaalt zich ook in de consumptiecijfers, waar biologische voeding een marktaandeel van 8,2 procent haalt. Het Scandinavische land staat wereldwijd op de vijfde plaats wat betreft de consumptie van biologisch voedsel per capita. Alleen Zwitserland, Denemarken, Luxemburg

en Oostenrijk scoren nog net iets beter. Dat wil niet zeggen dat alles er probleemloos verloopt: ook in het hoge Noorden heeft de sector de gevolgen gevoeld van de opeenvolgende crisissen. De biomarkt werd iets kleiner tussen 2020 en 2022.

Het nog steeds hoge marktaandeel is te verklaren door een overheid die volop inzet op bio, onder meer in de overheids catering. Bijna 40 procent van de voeding in publieke grootkeukens is biologisch. Zweden heeft internationaal de koppositie als het gaat om het percentage biologische voeding in ziekenhuizen, scholen, ouderenzorg en andere overheidsinstellingen.

Inspirerend is dat de Zweedse overheid ook kleine spelers op de biomarkt groeiemogelijkheden biedt. Zo is er de samenwerking tussen de Zweedse spoorwegmaatschappij SJ AB en het foodservicebedrijf Kalf & Hansen. Sinds 2017 voorziet dit kleinschalige familiebedrijf, uitgebaat door vader en zoon, nationale langeafstandstreinen van on-board biologische catering. Daarbij ligt de focus op seizoensgebonden vegan gerechten en producten van bioproducenten in de korte keten.

Lokale bio (super)markt

Het winkellandschap in Zweden ziet er wel wat anders uit dan bij ons. Kleinere onafhankelijke winkels zoals natuurvoedingswinkels of verpakkingsvrije biowinkels zijn er, zelfs in stedelijke gebieden, behoorlijk zeldzaam. De markt bestaat vooral uit super- en hypermarkten, met vier grote spelers: ICA, COOP, Axfood en Bergendahls. Zij hebben een ruim biologisch aanbod, met vaak ook een eigen biologisch huismerk zoals Ånglamark (COOP) en I love Eco (ICA). Retailer ICA biedt bijvoorbeeld in zijn winkels meer dan 3200 biologische producten aan, waarvan bijna 1000 referenties onder eigen merk I love Eco.

Naast het Europese biologo is er ook het Zweedse KRAV-label. Dat is vergelijkbaar met Biogarantie, met strengere regels rond dierenwelzijn, klimaat en eerlijke prijs. In Zweden geniet het populaire KRAV-label meer vertrouwen en herkenbaarheid dan het Europese blaadje.

Communicatie over bio

Tijdens het bezoek aan Stockholm kwam BioForum ook wat te weten over de strategie van sectororganisatie Organic Sweden. Zij

FOTOGRAFIE
Charlotte Gawell

van biologische producten willen stimuleren en heeft geïnvesteerd in een uitgebreid biologisch assortiment. De winkel is zelfs erkend als een van de 25 meest duurzame winkels in Zweden. Jimmy Pierrou, de winkelmanager van ICA, benadrukte het belang van duurzame keuzes: "Als we voor een duurzamer alternatief kunnen kiezen, moeten en willen we dat altijd doen".

Dit jaar werd er voor EKO-september nieuw communicatiemateriaal ontwikkeld, waarbij de nadruk lag op zeven belangrijke 'overwinningen' die consumenten behalen wanneer ze kiezen voor biologische producten. Denk aan betere smaak, een goede gezondheid, milieuvoordelen, dierenwelzijn en sociale verantwoordelijkheid. In de communicatie werden deze claims juridisch onderbouwd, wat de geloofwaardigheid versterkte. Als BioForum lieten we ons inspireren door deze aanpak en herschreven we onze 'vijf redenen om voor bio te kiezen.' Je vindt ze op www.demooisteboodschapisbio.be.

De focus ligt in de communicatie sterk op het verband tussen biologische voeding en volksgezondheid, terwijl in Vlaanderen duur-

zaamheid eerder als belangrijkste troef naar voren wordt geschoven. Voor veel Zweden is gezondheid en welzijn een doorslaggevende factor bij het maken van productkeuzes, en dat vertaalt zich onder meer in de aankoop van bio.

De Zweedse consument is trouwens ook erg begaan met afkomst. Dankzij een sterke 'shop local'-beweging winnen korteketeninitiatieven en lokale Zweedse bedrijven steeds meer aan populariteit. Voor bio heeft dat soms wel een keerzijde: bij de focus op duurzaamheid en klimaatvriendelijkheid maken Zweden vaak de denkoefening of geïmporteerde biologische producten qua milieueffect wel beter scoren dan lokaal geproduceerde voeding.

MEER WETEN?

De sectororganisatie Organic Sweden heeft een Engelstalige website met cijfers en gegevens over de Zweedse biosector. Je vindt hem op <http://en.organicsweden.se>.

leggen een sterke focus op communicatie en marketing. Naast publiekscampagnes zoals EKO-september stimuleren ze matchmaking tussen Zweedse en internationale biobedrijven en geven ze aan leden workshops over de marketing van bioproducten.

EKO-september is een jaarlijkse campagne, geïnspireerd door het Britse 'Organic September', dat een maand lang biologische producten promoot met verschillende activiteiten. Afgelopen september werd ze voor het vijfde jaar georganiseerd. De campagne behaalde indrukwekkende resultaten. Ze was zichtbaar in 200 winkels, en er vonden 34 biogerelateerde activiteiten plaats. Er waren 23 biologische boerderijen te bezoeken en de buitenreclame en sociale media bereikten naar eigen zeggen 1/3 van de Zweedse bevolking.

We bezochten enkele deelnemende supermarkten en zagen retailers die enthousiast deelnamen aan deze campagne, ondanks economische uitdagingen. Een opvallend voorbeeld was ICA Kvantum Södermalm in het centrum van Stockholm. Deze winkel zet zich actief in voor campagnes die de aankoop

FOTOGRAFIE
Organic Sweden

Kijken bij de buren

Op 23 september, EU Organic Day, werden er opnieuw EU Organic Awards uitgereikt. Deze prijzen zetten inspirerende bio-initiatieven uit heel Europa in de kijker. We stellen drie van de winnaars hier voor.

Entrelobas Grazen zonder hek

Clara Benito Pacheco, een geitenhoudster uit Spanje, won de prijs voor beste bioboer. Zij beheert met haar dieren een uitgestrekt natuurgebied. Het gebied werkt met een virtueel hek. Als een geit buiten het toegestane gebied wandelt, dan klinkt er een luid signaal uit een gps-tracker die rond de hals hangt. Deze manier van werken zorgt ervoor dat er geen echte hekken nodig zijn waardoor het landschap zo min mogelijk wordt verstoord. Het gebied is gevoelig voor bosbranden, maar door de begrazing is er minder risico dat het vuur zich heel snel verspreidt.

www.entrelobas.com

The Merry Mill Glutenvrij granen verwerken

Nadat in het gezin van biologische boer Kevin Scully twee mensen glutenintolerantie bleken te hebben, besliste hij om zelf glutenvrij biologisch graan te telen en dat ook nog zelf te verwerken tot ontbijtgranen, bloem enzovoort. Omdat The Merry Mill alleen zijn eigen granen verwerkt en het dus een volledig gesloten systeem is, is het risico op crosscontaminatie van andere granen zo goed als uitgesloten.

www.themerrymill.ie

Luftburg – Kolarik Grootste biorestaurant ter wereld

Luftburg – Kolarik is een ontzettend groot restaurant in de buurt van Wenen. In 2020 dachten ze na over hoe ze meer positieve impact konden hebben met hun bedrijf en ze besloten om volledig om te schakelen naar bio. Vandaag is dit restaurant 100 procent biologisch. Met 500.000 gasten per jaar hebben ze een grote impact. Bovendien gebruiken ze enkel hernieuwbare energie.

www.kolarik.at

MEER WETEN?

Zelf ook een inspirerend voorbeeld gezien uit het buitenland? Laat het weten aan onze communicatiemedewerker Tom Wouters tom.wouters@bioforum.be.

Word lid van Bioforum

en draag bij tot de stem van een sector!

Meer dan 400 bedrijven hebben ervoor gekozen om lid te worden van BioForum. Ze hebben daar maar liefst vijf redenen voor.

Jij beslist mee

Wij hechten veel belang aan stemmen uit de sector. Als lid speel je mee een rol in de vorming van standpunten. Enkel als lid kan je ook zetelen in de Raad van Bestuur of Algemene Vergadering en bepaal je mee waar wij op moeten inzetten.

Persoonlijk advies

De biologische bedrijfsvoering vergt heel wat van een ondernemer: nieuwe technieken, nieuwe leveranciers, nieuwe afnemers en een wetgeving die voortdurend evolueert. De medewerkers van BioForum staan jou graag bij met advies op maat.

Voordelen voor jouw bedrijf

Als lid van BioForum geniet je van kortingen op promomateriaal voor jouw bedrijf, op studiedagen en advertenties. Als lid krijg je korting bij onze partners. We zetten vooral leden in de kijker in de media. Enkel als je lid bent, kan je het Biogarantie-label dragen.

Versterk je netwerk

Een sterk netwerk is een kapitaal waard, zeker in de kleinere biosector. Speciaal voor leden organiseert BioForum nuttige netwerkmomenten. De personeelsleden van BioForum staan je individueel bij om je netwerk uit te breiden. Ons netwerk is ook het jouwe.

In actie voor jouw belangen

BioForum is dé gespreks-partner voor overheid en middenveld als het over bio gaat. We zetelen in meerdere belangrijke raden en adviseren het beleid, Vlaams, Belgisch en Europees. Hoe meer leden, hoe sterker onze boodschap.

WIL JIJ OOK LID WORDEN?

Surf snel naar www.bioforum.be/wordlid en meld je daar aan! Je vindt daar ook de tarieven voor lidmaatschap.

Wie anders is even lokaal als u?

Onze 200 Agri-experts staan voor u klaar.

Crelan weet als geen ander wat er leeft en beweegt in uw buurt.

We houden met z'n allen opnieuw van meer lokaal.

Net als onze Agri-experts, die u betrouwbaar advies en een degelijke ondersteuning bieden om uw lokale ambities te doen slagen. Ook zij gaan daarvoor tot het uiterste. Want wie gaat voor duurzaam, verdient duurzame steun uit de buurt. Toch?

Afspraak bij uw expert in een Crelan-agentschap in uw buurt.

www.crelan.be